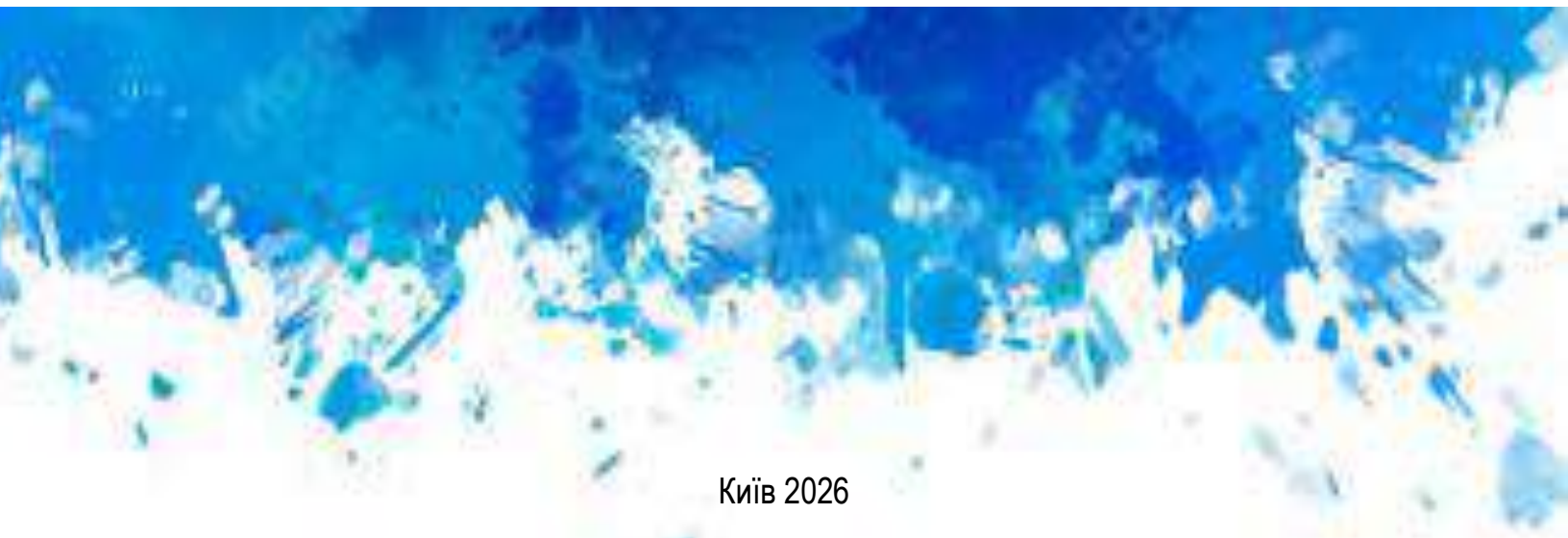

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

ВИБОРЧА ПРОГРАМА

кандидата на посаду академіка-секретаря
Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН
України, доктора педагогічних наук, професора,
дійсного члена (академіка) НАПН України
Валентини РАДКЕВИЧ

Київ 2026

ЗМІСТ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА	3
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ	4
СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЩОДО ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	9
<i>Стратегічна ціль 1.</i>	
Стійкість, безпека та наступність у діяльності Відділення.....	10
<i>Стратегічна ціль 2.</i>	
Формування цінностей наукової еліти та академічного лідерства	11
<i>Стратегічна ціль 3.</i>	
Підтримка, мотивація та професійний розвиток наукових кадрів	13
<i>Стратегічна ціль 4.</i>	
Орієнтація наукових досліджень на відбудову України та забезпечення їх доказовості	14
<i>Стратегічна ціль 5.</i>	
Цифровізація, штучний інтелект (AI) та кібербезпека наукового середовища	15
<i>Стратегічна ціль 6.</i>	
Розвиток трансферу педагогічних інновацій та захист інтелектуальної власності	16
<i>Стратегічна ціль 7.</i>	
Інтеграція в європейський та світовий науково-освітній простір	17
<i>Стратегічна ціль 8.</i>	
Розвиток видавничої діяльності наукових установ.....	18
<i>Стратегічна ціль 9.</i>	
Трансформація освітньої місії Відділення та розвиток людського капіталу	19
<i>Стратегічна ціль 10.</i>	
Розбудова Відділення як сучасного науково-освітнього хабу	20
ПІДСУМКОВІ ПОЛОЖЕННЯ	21

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Програма підготовлена з урахуванням вимог чинного законодавства України, державних стратегічних документів та внутрішніх нормативно-правових актів Національної академії педагогічних наук України, а саме:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про фахову передвищу освіту»;
- Закон України «Про професійну освіту»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності»;
- Закон України «Про запобігання корупції»;
- Укази Президента України та Постанови Кабінету Міністрів України щодо питань безпеки, релокації, воєнного стану, повоєнного відновлення та розвитку людського капіталу;
- Стратегія розвитку НАПН України;
- Статут Національної академії педагогічних наук України;
- Положення про Відділення Національної академії педагогічних наук України;
- Постанови Загальних зборів та рішення Президії НАПН України.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

Упродовж багатьох років Відділення професійної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України є стратегічним центром прогностичного визначення та розвитку пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Діяльність Відділення фокусується на системній координації наукових установ, розбудові ефективної синергії з органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, установами НАПН і НАН України, галузевими академіями, громадським сектором, роботодавцями та міжнародними партнерами. Важливими векторами роботи Відділення залишаються здійснення високоякісної наукової експертизи у сфері професійної, фахової передвищої, педагогічної освіти і освіти дорослих, а також підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації.

Особлива заслуга в інституційному становленні, динамічному розвитку та високому міжнародному авторитеті Відділення належить академіку-секретарю, доктору педагогічних наук, професору, дійсному члену (академіку) НАПН України Неллі Григорівні Ничкало. Її багаторічна віддана праця, фундаментальний науковий доробок, концептуальне бачення стратегії розвитку національної освіти і науки, а також винятковий організаторський талант стали надійним фундаментом для формування провідних наукових шкіл, консолідації освітянської спільноти та масштабної інтеграції вітчизняної науки у світовий освітній простір. Щира вдячність Неллі Григорівні за її вагомий особистий внесок у розбудову Відділення, безперервне натхнення наукового пошуку та високопрофесійне лідерство.

Сучасний етап розвитку України характеризується складними викликами, зумовленими тривалою військовою агресією, пошкодженням освітньо-наукової інфраструктури, переміщенням дослідників та трансформаційними змінами на ринку праці. Означені чинники зумовлюють необхідність гнучкого адаптування систем управління науковими колективами, зміцнення інституційної стійкості та посилення орієнтації наукових досліджень на актуальні потреби національної

освіти, безпекового сектору, збереження людського капіталу й завдань повоєнного відновлення України.

Провідна ідея Програми –

подальший розвиток Відділення як гнучкого, цифровізованого та високоадаптивного науково-освітнього центру. Оновлена модель діяльності покликана посилити його спроможність випереджувально генерувати педагогічні інновації, забезпечувати високу доказовість наукових результатів, ґарантувати інституційну стійкість підпорядкованих установ та максимально повно реалізовувати потужний науковий потенціал членів Відділення у відповідь на сучасні виклики.

Місія Відділення –

утвердження державотворчої функції педагогічної науки шляхом забезпечення стійкості академічного співтовариства, захисту й розвитку наукового потенціалу й людського капіталу, науково-методичного супроводу модернізації професійної, фахової передвищої, педагогічної освіти і освіти дорослих як базису економічного відродження України.

Методологічні підходи

Системно-структурний – забезпечує цілісність, внутрішню впорядкованість та взаємозв'язок усіх елементів управління науковими установами Відділення як єдиним інтегрованим науково-освітнім комплексом;

Ризик-орієнтований – передбачає своєчасну ідентифікацію, оцінювання та мінімізацію потенційних загроз і безпекових викликів для забезпечення стійкості інституційного середовища;

Антикризовий – визначає чіткі алгоритми збереження майна, захисту наукових даних, дотримання безпеки працівників та забезпечення безперервності науково-освітнього процесу в умовах воєнного стану;

Онтологічний – орієнтує діяльність Відділення на розширення людських свобод, створення умов для самореалізації, збереження ментального здоров'я та максимальний розвиток індивідуального потенціалу кожного науковця і здобувача освіти;

Компетентнісний – спрямований на нарощування дослідницького потенціалу наукових колективів, посилення їхньої грантової спроможності та публікаційної активності, розвиток лідерських і цифрових компетентностей наукових працівників, керівного складу та членів Відділення для забезпечення високого конкурентного рівня науково-педагогічних розробок;

Людиноцентричний – визнає інтереси, потреби, ментальне благополуччя та безпеку особистості основними в усіх управлінських, наукових та освітніх рішеннях, забезпечуючи реалізацію принципу «навчання впродовж життя».

Фундаментальні принципи

Принцип академічної доброчесності – ґрунтується на неухильному дотриманні високих етичних норм у дослідницькій діяльності, запобіганні академічному плагіату та забезпеченні прозорості наукових результатів, що є запорукою зміцнення репутації вітчизняної науки в умовах цифрової трансформації та активного впровадження технологій штучного інтелекту.

Принцип доказовості науки – передбачає об'єктивність і верифікованість наукових результатів, використання прозорих критеріїв оцінювання життєздатності педагогічних інновацій та спрямування наукових досліджень на прискорення відбудови України й подолання наслідків війни.

Принцип партисипативності – забезпечує залучення членів Відділення, керівників наукових установ та молодих дослідників до колегіального прийняття стратегічних управлінських рішень у період безпекових та інституційних викликів.

Принцип прозорості врядування – передбачає відкритість кадрових і конкурсних процедур, публічність прийняття рішень та суворе дотримання етичних і антикорупційних норм задля підтримання високого рівня довіри наукової спільноти та суспільства до діяльності Відділення.

Принцип наскрізної цифровізації – спрямований на впровадження інструментів штучного інтелекту, хмарних сервісів, цифрових освітньо-наукових платформ та безпаперових управлінських технологій для забезпечення мобільності, гнучкості й безперервності наукової й освітньої діяльності в умовах сучасних безпекових викликів.

Принцип Відкритої науки – полягає у забезпеченні вільного доступу суспільства й світової спільноти до здобутків учених Відділення, розвитку відкритих репозиторіїв та популяризації результатів наукових досліджень для відбудови держави і сталого розвитку суспільства.

Принцип інституційної інтеграції – спрямований на посилення синергії між науковими установами Відділення, закладами освіти та суб'єктами ринку праці, а також на послідовну інтеграцію української науки в Європейський дослідницький простір, розширення участі в міжнародних ґрантових програмах і проєктах та утвердження суб'єктності української науки у світі.

Принцип синергетичного партнерства – передбачає розбудову тісної співпраці з органами державної влади, місцевого самоврядування, бізнесом і роботодавцями для трансферу педагогічних інновацій в освітню практику, забезпечення ринку праці конкурентоспроможними кадрами та прискорення повоєнного відновлення економіки;

Мета Програми –

визначити стратегічні цілі розвитку Відділення в умовах війни й повоєнного відновлення, виокремити основні завдання, необхідні для їх реалізації.

Стратегічні цілі:

1. Стійкість, безпека та наступність у діяльності Відділення.
2. Формування цінностей наукової еліти та академічного лідерства.
3. Підтримка, мотивація та професійний розвиток наукових кадрів.
4. Орієнтація наукових досліджень на відбудову України та забезпечення їх доказовості.
5. Цифровізація, штучний інтелект (AI) та кібербезпека наукового середовища.
6. Розвиток трансферу педагогічних інновацій та захист інтелектуальної власності.
7. Інтеграція в європейський та світовий науково-освітній простір.
8. Розвиток видавничої діяльності наукових установ.
9. Трансформація освітньої місії Відділення та розвиток людського капіталу.
10. Розбудова Відділення як сучасного науково-освітнього хабу.

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЩОДО ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стратегічна ціль 1.

Стійкість, безпека та наступність у діяльності Відділення

Збереження і розвиток наукових шкіл та інституційної пам'яті:

- примноження академічних здобутків із гнучкою адаптацією до умов воєнного стану та безпекових викликів.

Посилення безпеки та підтримки науковців:

- організація безпечних форм науково-освітньої діяльності;
- розгортання хмарної інфраструктури;
- надання всебічної підтримки вимушено переміщеним ученим, науковим установам та їхнім структурним підрозділам.

Оновлення та розвиток освітньо-наукової інфраструктури:

- проведення аудиту та сприяння модернізації матеріально-технічної, цифрової та дослідної бази підпорядкованих наукових установ.

Запровадження гнучкого антикризового врядування:

- приведення управлінських регламентів у відповідність до Положення про відділення НАПН України;
- розроблення антикризових протоколів управління для забезпечення безперервності науково-освітньої діяльності;
- посилення координації дій з Президією, Бюро Відділення та науковими установами у виконанні Статуту Академії та рішень Загальних зборів.

Стратегічна ціль 2.

Формування цінностей наукової еліти та академічного лідерства

Утвердження цінностей наукової еліти:

- позиціонування академічного лідерства як інструменту досягнення суспільно значущих результатів та реалізації державотворчої місії;
- розбудова персональної та колективної відповідальності в умовах загроз національній безпеці;
- підтримка молодих учених шляхом їх залучення до конкурсів на здобуття премій, стипендій і грантів Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та міжнародних фондів.

Зміцнення корпоративної культури й доброчесності:

- запровадження партисипативного стилю управління на засадах прозорості та довіри;
- дотримання процедури погодження кандидатур керівного складу наукових установ (директорів, заступників, учених секретарів) на засадах прозорості та високих академічних стандартів;
- забезпечення постійного контролю за дотриманням антикорупційного законодавства та запобіганням конфлікту інтересів у діяльності керівників;
- проведення відкритої кадрової політики;
- сприяння зростанню престижу членів Відділення у суспільстві та висвітленню їхнього внеску у відбудову України.

Розвиток внутрішніх наукових зв'язків:

- посилення інтеграції освіти і науки через розвиток співпраці установ Відділення з закладами освіти різних рівнів;
- об'єднання наукового потенціалу членів Відділення для проведення спільних наукових проєктів, міждисциплінарних досліджень та провадження освітньої діяльності.

Розвиток зовнішніх партнерських зв'язків:

- поглиблення співпраці з Комітетом з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерством у справах ветеранів України, Національним агентством кваліфікацій, установами Національної академії наук та галузевих академій, професійними об'єднаннями та асоціаціями, роботодавцями й громадськими інституціями;
- розширення партнерства й мережевої співпраці з європейськими науковими установами, закладами освіти та дослідницькими центрами.

Стратегічна ціль 3.

Підтримка, мотивація та професійний розвиток наукових кадрів

Надання науковцям психосоціальної підтримки та зміцнення ментальної стійкості:

- розроблення програм збереження та відновлення ментального здоров'я;
- запровадження заходів профілактики професійного вигорання;
- сприяння провадженню наукової та експериментальної діяльності в умовах безпекових викликів.

Стимулювання науково-дослідницької активності:

- запровадження консультаційного супроводу членів Відділення з метою підвищення їхньої публікаційної активності у виданнях Scopus та Web of Science та участі у грантовій діяльності;
- стимулювання участі членів Відділення у конкурсах НФДУ, Horizon Europe, Erasmus+, COST тощо;
- створення гнучкої системи індивідуального професійного розвитку, підвищення кваліфікації та стажування членів Відділення у провідних українських та зарубіжних установах;
- запровадження рейтингового оцінювання досягнень членів Відділення.

Сприяння цифровій мобільності членів Відділення:

- забезпечення цифровізації комунікаційних процесів;
- створення персональних цифрових кабінетів членів Відділення;
- сприяння функціонуванню наукових шкіл членів Відділення у цифровому форматі.

Стратегічна ціль 4.

Орієнтація наукових досліджень на відбудову України та забезпечення їх доказовості

Забезпечення випереджувального характеру наукових розробок:

- переорієнтація фундаментальних і прикладних досліджень наукових установ і членів Відділення на запити повоєнної економіки, безпекового сектору та ринку праці;
- наукове обґрунтування і розроблення нових професійних кваліфікацій для критичних галузей (будівництво, енергетика, важка промисловість, інженерія, транспорт і логістика тощо);
- розвиток андрагогіки та професійної педагогіки в умовах стрімких технологічних трансформацій.

Підвищення якості та доказовості наукових результатів:

- удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості наукових досліджень і дотримання принципів академічної доброчесності;
- сприяння розробленню методики оцінювання соціально-економічної та педагогічної ефективності впровадження наукових розробок;
- посилення об'єктивності приймання й оцінювання результатів завершених наукових досліджень для обґрунтування пропозицій щодо обсягів базового бюджетного фінансування;
- забезпечення 100% державного обліку та своєчасного подання звітно-інформаційних матеріалів до Державної наукової установи «УкрІНТЕІ»;
- підвищення якості експертизи нових наукових досліджень, експериментів, інноваційних проєктів та їх результатів.

Стратегічна ціль 5.

Цифровізація, штучний інтелект (AI) та кібербезпека наукового середовища

Застосування цифрових технологій в освітній і науковій діяльності:

- системне впровадження штучного інтелекту (AI), хмарних обчислень та аналізу великих масивів даних (Big Data) у наукову й освітню діяльність наукових установ та членів Відділення.

Посилення кібербезпеки та запровадження безпаперового врядування:

- сприяння зростанню рівня захисту наукових даних;
- організація переходу на електронний документообіг та безпаперові технології врядування;

Впровадження принципів Відкритої науки (Open Science):

- модернізація цифрових бібліотек і репозиторіїв наукових установ Відділення;
- забезпечення вільного доступу до наукового надбання наукових установ і членів Відділення;
- цифровізація експериментальної роботи у закладах освіти, що здійснюється під керівництвом працівників наукових установ та членів Відділення.

Стратегічна ціль 6.

Розвиток трансферу педагогічних інновацій та захист інтелектуальної власності

Здійснення методичного супроводу трансферу педагогічних інновацій:

- формування і щорічне оновлення науковими установами Відділення реєстру потенційно охороноздатних педагогічних інновацій;
- сприяння розробленню і впровадженню науковими установами Відділення методики визначення рівня готовності інновацій (IRL/TRL) та відстеження їхнього життєвого циклу.

Організація правового захисту інтелектуальної власності:

- надання консультаційної допомоги науковим співробітникам інститутів та членів Відділення щодо отримання свідоцтв про реєстрацію авторського права на наукові й службові твори;
- посилення контролю за організацією підготовки педагогічних інновацій до трансферу.

Розбудова державно-приватного партнерства та взаємодія зі стейкхолдерами:

- налагодження конструктивної співпраці з Міністерством освіти і науки України, бізнес-сектором та організаціями роботодавців щодо спільного визначення актуальної тематики наукових досліджень і трансферу педагогічних інновацій.

Стратегічна ціль 7.

Інтеграція в європейський та світовий науково-освітній простір

Розвиток компаративістики та міжнародної проєктної діяльності:

- активізація порівняльних досліджень з актуальних проблем професійної, фахової передвищої, вищої освіти і освіти дорослих;
- розширення участі наукових установ і членів Відділення у міжнародних наукових та освітніх програмах і проєктах.

Підвищення міжнародного статусу фахових видань та публікацій:

- посилення співпраці наукових установ і членів Відділення із зарубіжними науковими періодичними виданнями;
- підвищення позицій фахових журналів наукових установ Відділення шляхом залучення до їхньої діяльності іноземних членів редколегій, рецензентів та авторів.

Активізація академічної мобільності:

- сприяння розвитку міжнародної академічної мобільності науковців, аспірантів, докторантів, членів Відділення;
- вивчення прогресивного досвіду розроблення, оновлення й модернізації освітніх програм з підготовки фахівців у країнах Європейського Союзу.

Стратегічна ціль 8.

Розвиток видавничої діяльності наукових установ

Гармонізація національних і міжнародних видавничих стандартів:

- заохочення наукових установ Відділення до модернізації їхніх фахових періодичних видань згідно з вимогами міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science;
- сприяння розвитку науковими установами Відділення спільних видавничих проєктів із зарубіжними видавцями.

Реалізація принципів відкритого доступу та цифрової ідентифікації наукових видань:

- сприяння створенню науковими установами Відділення серійних електронних періодичних видань та присвоєнню міжнародних ідентифікаторів ISSN, ISBN та DOI усім виданням;
- посилення вимог до своєчасного оприлюднення у відкритому доступі звітів про завершені наукові дослідження.

Удосконалення аналітичної та експертної підтримки видавничої діяльності:

- заохочення наукових установ Відділення до систематичного розроблення й видання інформаційно-аналітичних бюлетенів щодо стану, викликів і тенденцій розвитку професійної, фахової передвищої, педагогічної освіти і освіти дорослих в сучасних умовах;
- посилення вимог до експертного оцінювання видавничої продукції наукових установ та членів Відділення.
- формування єдиної бази українських та зарубіжних рецензентів для розвитку наукових періодичних видань Відділення.

Стратегічна ціль 9.

Трансформація освітньої місії Відділення та розвиток людського капіталу

Приведення відповідності освітніх програм до потреб воєнної та повоєнної економіки:

- розширення освітньої діяльності наукових установ Відділення для підготовки кадрів вищої кваліфікації відповідно до вимог відбудови держави.

Забезпечення інклюзивності та безпеки освітньої діяльності:

- посилення інклюзивності освітньо-наукових програм;
- створення безпечного, безбар'єрного освітнього середовища.

Формування екологічного дизайну освітнього середовища наукових установ:

- орієнтація освітнього середовища наукових установ на розширення людських свобод, добробут та екологічне процвітання.

Розвиток дуальної освіти та співпраці зі стейкхолдерами:

- консультативно-методичне забезпечення розвитку дуальної форми здобуття освіти у тісній співпраці з роботодавцями ключових галузей;
- залучення стейкхолдерів до оновлення й модернізації змісту освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (PhD).

Стратегічна ціль 10.

Розбудова Відділення як сучасного науково-освітнього хабу

Створення та розвиток цифрових освітніх платформ:

- науково-методичний супровід розгортання інтегрованої вебплатформи для онлайн-навчання, підвищення кваліфікації та здобуття часткових кваліфікацій у системах професійної, фахової передвищої освіти і освіти дорослих.

Удосконалення мережі консультаційних сервісів:

- розширення спектра цифрових послуг із психолого-педагогічного супроводу, розбудови кар'єри, збереження ментального здоров'я та особистісно-професійного розвитку молоді й дорослого населення;
- сприяння розгортанню відкритої системи електронних портфоліо педагогів-новаторів і молодих науковців для формування дієвого кадрового резерву.

Сприяння розвитку нетворкінгу та популяризації результатів наукових досліджень:

- організація гостьових лекцій провідних учених, відкритих вебінарів, тренінгів із розвитку м'яких навичок, розширення міжінституційного партнерства для реалізації принципу навчання впродовж життя та презентації успішних кар'єрних траєкторій;
- урізноманітнення форм популяризації історій успішного впровадження педагогічних інновацій з метою їх масштабування та імплементації в освітній процес.

ПІДСУМКОВІ ПОЛОЖЕННЯ

Реалізація окреслених стратегічних цілей – це продумана візія майбутнього Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України як потужного інтелектуального ресурсу нашої держави.

В умовах воєнних випробувань та безпекових викликів наука стає вирішальним інструментом забезпечення інституційної стійкості, джерелом розвитку людського потенціалу та фундаментом для економічного й соціального відродження України.

Об'єднання зусиль задля збереження й розвитку академічних традицій Відділення, турботи про ментальне здоров'я кожного науковця, цифровізації та інтеграції в європейський та світовий дослідницький простір забезпечує ствердження державотворчої місії національної освіти і науки.

Завдяки згуртованості, фаховій гідності, відданості національним інтересам та командній синергії наукових колективів формується інноваційне освітньо-наукове середовище, здатне ефективно працювати на безпеку, відбудову і сталий розвиток України.